
Flyktingmottagandet – kartläggning

2013-09-26

Johanna Magnusson och Anna Gidmark

KFKS 2013/560-100

Sammanfattning

Kommunstyrelsen uppdrog i januari 2013 åt stadsledningskontoret att göra en översyn av flyktingmottagandet; organisation, ekonomi med mera.

Syftet med uppdraget är att göra en bred översyn av flyktingmottagandet i Nacka kommun. Uppdraget begränsas till en kartläggning av kommunens organisation och ekonomi. Uppdraget omfattar därmed inte hur flyktingen upplever mottagandet, resultatet av kommunens insatser eller andra analyser.

Flyktingmottagandet är en stor och komplex fråga och det kan konstateras att det i vissa fall varit svårt att få fram enhetlig information. Intervjuade är intresserade av kartläggningen av flyktingmottagandet då de exempelvis upplever en bristande helhetssyn. Samtidigt finns det många goda exempel där processen fungerar väl.

Inom Nacka kommun är många enheter inblandade i frågor som rör flyktingmottagandet och angränsande områden. Nacka kommun har en samordnare i flyktingfrågor, som stöttar social- och äldrenämnden. Finns det ett behov av ökad samordning mellan kommunens enheter och inom nämnder?

Intervjuade pekar på att Nacka kommun har svårt att erbjuda bostäder. Påverkar detta omfattningen av kommunens mottagande?

Nacka kommun
Johanna Magnusson och Anna Gidmark

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och förutsättningar.....	4
1.1	Syfte	4
1.2	Avgränsningar	4
1.3	Metod	4
1.4	Begrepp och definitioner	5
2	Flyktningmottagandet i Sverige	5
2.1	Kommunala överenskommelser om mottagande	6
2.2	Etableringslagen och ersättning	7
3	Flyktningmottagandet i Nacka kommun.....	8
3.1	Ensamkommande barn	9
3.2	Övriga flyktingar.....	11
3.3	Omfattning	12
3.4	Kostnader och ersättningar.....	15
4	Diskussion	16

I Bakgrund och förutsättningar

Kommunstyrelsen uppdrog i januari 2013 åt stadsledningskontoret att göra en översyn av flyktningmottagandet; organisation, ekonomi med mera.

I nedanstående tre stycken beskrivs Nacka kommuns inriktning och arbete kring flyktningmottagande, integration och invandring.

Flyktningströmmen till Sverige beräknas fortsatt vara hög och Nacka ska bidra till att de som söker sig till och får stanna i Sverige får ett gott mottagande. Vi är därför beredda att öka engagemanget. Under 2013 ska finansiering och organisation av flyktningmottagandet ses över i syfte att säkerställa god kvalitet och ekonomi i mottagandet.¹

Vi önskar ett sambälle där alla känner sig välkomna och kan komma till sin rätt. Oavsett om jag är ny i Sverige eller från början vuxit upp här ska jag kunna forma mitt liv i Nacka. Jobb och utbildning, liksom bra bostads- och fritidsmiljöer, är nycklarna till integration. Kommunens vision – öppenhet och mångfald – är uttryck för en politik som vänder sig till alla.²

Vi vill också lyfta fram den slumrande potential som finns hos kommunens invandrare. En stor del av invandrarna är både välutbildade och driftiga. ArbetslinjeN och coachningen genom kundvalet är en kraftfull kombination som har potential att skapa många helt nya jobb genom att invandrarnas unika kompetens mycket bättre tas till vara, inte minst i form av handel med invandrarnas hemländer.³

I.1 Syfte

Syftet med uppdraget är att göra en bred översyn av flyktningmottagandet i Nacka kommun.

I.2 Avgränsning

Uppdraget begränsas till en kartläggning av kommunens organisation och ekonomi inom flyktningmottagandet. Uppdraget omfattar därmed inte hur flyktingen upplever mottagandet, resultatet av kommunens insatser eller andra analyser.

I.3 Metod

För att få en så heltäckande bild som möjligt av hur flyktningmottagandet ser ut i Nacka kommun har intervjuer skett med medarbetare inom socialtjänsten, arbets- och företagsenheten, kultur- och utbildningsenheten, överförmyndarenheten

¹ Mål och budget 2013-2015, s 5

² Majoritetsprogrammet 2011-2014, s 6

³ Majoritetsprogrammet 2011-2014, s 13

samt med arbetsförmedlingen. Information och statistik har även hämtats från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Migrationsverket.

1.4 Begrepp och definitioner

Definitionerna är hämtade från Migrationsverket.⁴

Asyl: ett uppehållstillstånd som beviljas en utländsk medborgare därför att han eller hon är flykting enligt utlänningslagen.

EBO: eget boende - under väntetiden kan en asylsökande välja att ordna boendet på egen hand, till exempel hos släkt eller vänner.

Ensamkommande barn: Asylsökande barn eller ungdomar under 18 år som kommer till Sverige utan legal vårdnadshavare.

Flykting: utlänning som har sökt asyl och fått tillstånd att som flykting bosätta sig i Sverige.

Kvotflykting: utländsk medborgare som före resan till Sverige fått uppehållstillstånd inom den flyktingkvot som regeringen fastställt. Resan hit organiseras och betalas av Migrationsverket.

PUT: permanent uppehållstillstånd - en utländsk medborgare som har beviljats ett permanent uppehållstillstånd har tillstånd att bo och arbeta i Sverige under obegränsad tid. Tillståndet gäller så länge utlänningen är bosatt i Sverige.

I rapporten används uttrycket **övrig flykting** för personer som fått permanent uppehållstillstånd och som ej är ensamkommande barn. Detta begrepp är inte hämtat från Migrationsverket.

2 Flyktningmottagandet i Sverige

Myndigheter, kommuner och landsting har ett gemensamt ansvar för att ta emot flyktingar och andra i behov av skydd. Ansvaret gäller också deras anhöriga. Migrationsverket har det övergripande ansvaret för asylsökande i landet.

En kommun kan skriva en överenskommelse med staten om mottagande av nyanlända flyktingar. Överenskommelsen kan omfatta mottagande under ett eller flera år. Det är länsstyrelserna som träffar överenskommelser med kommunerna i respektive län om platser för mottagande. Mottagandet innebär att särskilda stödinsatser ges till de personer som flyttat till en kommun under de första åren i Sverige. Vad gäller mottagande av ensamkommande barn, såväl asylsökande som med uppehållstillstånd, är det Länsstyrelsen på uppdrag av Migrationsverket som träffar överenskommelser med kommunerna.⁵

⁴ <http://www.migrationsverket.se/info/60.html>

⁵ <http://www.migrationsverket.se/info/230.html>

2.1 Kommunala överenskommelser om mottagande

Under 2011 tog Sverige emot 13 140 flyktingar och 271 av landets kommuner hade då överenskommelser om mottagande. Fram till juni 2013 har 241 kommuner tecknat överenskommelse med länsstyrelserna runt om i Sverige om cirka 14 900 platser. Av Sveriges 290 kommuner är Nacka och ytterligare 232 kommuner engagerade i mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar.

Kommunernas överenskommelser om mottagande av flyktingar kan ha lite olika konstruktion. En överenskommelse kan avse ett bestämt antal platser eller ett intervall och en del kommuner har kommit överens om att bereda plats för en procentuell andel av det prognostiserade platsbehovet.

Oavsett vilken typ av överenskommelse en kommun har, kan antalet faktiskt mottagna bli ett helt annat. Det beror bland annat på att asylsökande i eget boende ofta bosätter sig i den kommun där de bott som asylsökande samt att familjemedlemmar, som har möjlighet att få tillstånd på familjeanknytning också omfattas av mottagandet i kommunen.

Av Migrationsverkets prognos framgår det bland annat att det till och med 2015 årligen kommer cirka 3 600-3 700 ensamkommande asylsökande barn till Sverige. Så länge samtliga ensamkommande barn inte omedelbart kan anvisas plats anser Migrationsverket att bristen på platser är akut. Under 2012 kunde cirka 800 ensamkommande barn inte anvisas en plats.

När ett ensamkommande barn anländer och söker asyl erbjuds barnet i enlighet med socialtjänstlagen ett tillfälligt boende i den kommun där det ger sig till känna för svensk myndighet. Det innebär att alla kommuner kan bli en ankomstkommun. Ankomstkommunen ansvarar för att utreda och göra en bedömning av barnets behov av bistånd till dess att Migrationsverket har anvisat barnet till en kommun som har en överenskommelse. Omedelbart efter ankomsten ska barnet anvisas, i mån av lediga platser, till en kommun som ansvarar för omhändertagandet under tiden barnet är asylsökande och även efter beviljat uppehållstillstånd.⁶

Kommunerna utreder och väljer själva hur ensamkommande barns boende ska ordnas. När det är lämpligt och möjligt kan familjehem vara en bra lösning. I andra fall bygger kommunen upp olika typer av gruppboenden eller upphandlar boende av andra aktörer. Kommuner som tecknar överenskommelser med Migrationsverket får särskilda ersättningar för detta.⁷

⁶<http://www.migrationsverket.se/download/18.5901f10c13ed5185f5373b8/Aktuellt+om+sept+2013.pdf>

⁷ <http://www.migrationsverket.se/info/426.html>

2.2 Etableringslagen och ersättning

Fram till den sista november 2010 hade kommunerna samordningsansvaret för nyanländas introduktion. Därefter tog Arbetsförmedlingen över ansvaret i samband med att etableringsreformen trädde i kraft. Reformen är ett samlat nationellt grepp som syftar till att ge nyanlända förutsättningar för en snabbare etablering på arbetsmarknaden.

Försäkringskassan är ansvarig myndighet för utbetalning av etableringsersättningen som Arbetsförmedlingen beslutar om. Försäkringskassan fattar även beslut om och betalar ut etableringstillägg och bostadsersättning.

Kommunerna är ansvariga för mottagandet och bostadsförsörjningen och ska vid behov ge praktisk hjälp i samband med bosättning. De ansvarar också för försörjning för dem som inte har rätt till etableringsplan eller de som behöver komplettering av etableringsersättningen. Kommunerna ansvarar även för undervisning i svenska för invandrare SFI, samhällsorientering och annan vuxenutbildning samt för skola, förskola, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar.

För de nyanlända som inte omfattas av den nya lagen – och som därmed har tagits emot i kommuner inom ramen för den kommunala introduktionen – gäller dock äldre föreskrifter. Det innebär att kommuner kan fortsätta att tillämpa lag (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar som inte omfattas av den nya etableringslagen.⁸

Kommuner och landsting får ersättning för mottagande och insatser för personer som omfattas av flyktmottagandet. Vissa ersättningar betalas ut av Migrationsverket direkt till berörda kommuner utan ansökan. Andra ersättningar kan kommuner och landsting ansöka om hos Migrationsverket.⁹

Staten ersätter i efterskott kommunernas överförmyndare för de kostnader de haft för arvoden till gode män för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar. Det är överförmyndaren som ansöker om den statliga ersättningen.¹⁰

I förordningen om statens ersättningar till kommuner och landsting för flyktmottagandet (förordning 2010:1122) regleras statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Sammanfattningsvis är huvuddragen:

- Kommuner med överenskommelse om flyktmottagande får from 2012 en grundersättning på 10 prisbasbelopp, vilket motsvarar cirka 420 000

⁸ http://www.skl.se/vi_arbetar_med/integration1/regelverk_introduktion

⁹ <http://www.migrationsverket.se/info/230.html>

¹⁰ <http://www.migrationsverket.se/info/5866.html>

kronor. För 2011 lämnas grundersättning på samma sätt som i nuvarande förordning.

- Schablonersättningen för 2011 blir 80 000 kronor för en person under 20 år, 80 000 kronor för en person som fyllt 20 men inte 65 år, och 50 000 kronor för en person som fyllt 65 år.
- Initiala kostnader för ekonomiskt bistånd, det sk glappet, ska täckas av särskilda schabloner. I promemorian skriver regeringen att den kommer att följa kommuners kostnader för glappet för att regeringen ”behov skyndsamt kunna återkomma i frågan.”
- Kommuner kommer också att kunna återsöka en del kostnader för ekonomiskt bistånd, t.ex. för personer som inte får full etableringsersättning från Arbetsförmedlingen.
- Ersättning för vissa särskilda kostnader, för hälso- och sjukvård, med mera ska ersättas på i princip samma sätt som idag.
- Utöver ersättningar för vård av ensamkommande barn och unga i annat hem än barnets eget får den kommun som tar emot barnet en särskild schablon på 30 000 för kostnader för god man och särskilda kostnader inom socialtjänsten.¹¹

3 Flyktningmottagandet i Nacka kommun

Flera nämnder är involverade i flyktningmottagandet i Nacka kommun. Inom socialtjänsten finns det en samordnare inom flyktningfrågor som bland annat omvärldsbevakar, tar fram underlag och statistik och ger råd och stöd till andra medarbetare i kommunen.

Återsökningar görs inom socialtjänsten, överförmyndarenheten och kultur- och utbildningsenheten. Det som återsöks inom socialtjänsten är exempelvis placering av ensamkommande barn, hemtjänst, ledsagning, avlösning och korttidsvård. Kostnader för skyddat boende kan inte återsökas. Intervjuade konstaterar att det är viktigt att återsökningar görs i tid och löpande, då det annars finns en risk att vissa av Migrationsverkets ersättningar tar slut i slutet av året.

Alla barn har rätt till skola på samma villkor, även papperslösa barn. Intervjuad menar att det generellt inte handlar om höga kostnader för papperslösa barns skolgång. Det handlar desto mer om administration för skolpersonal för att hantera de barn som inte finns i systemet. Vad gäller skolan är det möjligt att hos Migrationsverket återsöka för de personer som är asylsökande. Asylsökande barn har inte skolplikt. Inom kultur- och utbildningsenheten finns en resurssamordnare som stöttar skolorna i mottagandet av flyktningbarn.

För att tydliggöra flyktningmottagandet åskådliggörs det nedan under två rubriker: ensamkommande barn och övriga flyktingar.

¹¹http://www.skl.se/vi_arbetar_med/integration1/integration_1/ersattning_for_flyktningmottagandet

3.1 Ensamkommande barn

Nyanlända flyktingar som söker asyl, inklusive ensamkommande barn, har ökat det senaste året. Med anledning av detta har Migrationsverket gett i uppdrag till länsstyrelsen att förhandla med landets kommuner kring överenskommelser om anordnade av boende för ensamkommande asylsökande barn, och överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare.

För Nacka kommun innebär detta en ökning av antalet asylplatser för asylsökande ensamkommande barn och en ny överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare. Nacka kommuns överenskommelse med Länsstyrelsen innebär bland annat att kommunen åtar sig att ta emot 7-32 individer under 2013.¹² Av *överenskommelse om anordnande av boende för asylsökande barn utan legal vårdnadshavare i Sverige, s.k. ensamkommande asylsökande barn* framgår att Nacka kommun ska hålla 9 boendeplatser tillgängliga för asylsökande barn samt 27 boendeplatser tillgängliga för ensamkommande barn med permanent uppehållstillstånd. Migrationsverket får endast anvisa asylsökande pojkar¹³ i dagsläget. Framöver kommer avtalet ändras så att även flickor kan tas emot.

När ett ensamkommande asylsökandebarn vistas eller anvisas till Nacka kommun är social- och äldrenämnden den första kontaktparten. Social- och äldrenämnden ska utreda barnets behov och fatta beslut om insatser och placering i lämpligt boende. Kommunen ska även se till att barnet får tillgång till skolundervisning.¹⁴ Överförmyndarnämnden utser god man. Ansökan om god man kan göras av Migrationsverket eller social- och äldrenämnden. Gode mannen träder in i vårdnadshavarens och förmyndarens ställe och ansvarar för barnets personliga förhållanden och sköter dess angelägenheter. Godmanskapet upphör med automatik när barnet fyller 18 år.

När ensamkommande barn har beviljats uppehållstillstånd ansvarar social- och äldrenämnden i Nacka kommun även fortsättningsvis för insatser under barnets uppväxt samt att barnet etableras och integreras i samhället. Nämnden har även ansvar för att utreda behovet av och rekrytera särskilt förordnad vårdnadshavare samt väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare vid tingsrätten. Den kostnad som social- och äldrenämnden har för processen i tingsrätten ersätts inte av någon myndighet utan är en kostnad som kommunen bär. Överförmyndarna tillsätter en god man för barnet och får därefter en ersättning för detta från social- och äldrenämnden.

¹² http://infobank.nacka.se/handlingar/social_och_aldrenamnden//2012/2012-12-11/06_1_Overenskommelse_ensamkommande_barn_och_anvisningsbara_platser_tjskr.pdf

¹³ Överenskommelse om anordnande av boende för asylsökande barn utan legal vårdnadshavare i Sverige, s.k. ensamkommande asylsökande barn

¹⁴ 4 § Förordning (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnomsorg för asylsökande m.fl.

Social- och äldrenämnden kan även kopplas in vid behov av vård av unga eller särskilda insatser enligt socialtjänstlagen, i form av exempelvis skyddat boende, familjehemsplacering och placering på behandlingshem. Ensamkommande barn har rätt till samma stöd från socialtjänsten som andra invånare i kommunen.

Kommunen har ingått avtal om ett antal boendeplatser som finns såväl inom som utom Nacka kommuns geografiska gränser. Kommunen bär en kostnad för dessa oavsett om de är belagda eller ej, men ersätts också av Migrationsverket. Den summa som Migrationsverket betalar är 1900 kronor per dygn varav 1600 kronor ges i förskott och de sista 300 kronor återsöker kommunen om platsen varit belagd. Utöver detta kan även kostnader för möbler för barn som har familjehemplacerats, återsökas från Migrationsverket. Nacka kommuns självkostnad för en belagd plats varierar enligt intervjuad mellan 525 och 2200 kr per dygn.

Ersättningarna för boende och omvårdnad avser även de som fyllt 18 år men inte 21 år, under förutsättning att vården påbörjats före barnet fyllt 18 år. Nacka kommun får utöver dygnersättningen årligen 500 000 kr från Migrationsverket med anledning av överenskommelsen om mottagande av asylsökande ensamkommande barn.

Kommunen erhåller ersättning för transport av ensamkommande barn till den anvisade kommunen. Den anvisade kommunen erhåller 39 000 kronor per barn för placering i familjehem och 31 000 kronor per barn för placering på institution eller grupphem.¹⁵

Vad gäller skolverksamhet är kommunens insats och kostnad densamma som för alla barn och unga. Ersättning kan tillkomma vid särskilt behov av språkträning. Alla skolor som tar emot nyanlända får nyanländresurs. Som det är idag i två år, men det finns ett förslag att det förlängs till tre år med möjlighet till ett fjärde år.

Ett barn som vistas i Sverige har rätt att gå i skola oavsett om uppehållstillstånd beviljats eller ej. För de tillståndslösa barn och unga (de personer som inte söker asyl eller där asylansökans tiden gått ut) betalar staten ut ett schablonbelopp som står i proportion till hur många barn som tros finnas runt om i landet. Kommunen kan även exempelvis ansöka om ersättning för skolskjuts för särskoleelever samt ersättning för kostnader för extra skollokaler.¹⁶

Migrationsverket betalar årligen följande schablonbelopp för asylsökande barns skolgång:¹⁷

38 600 kronor per förskolebarn

31 500 kronor per elev i förskoleklass

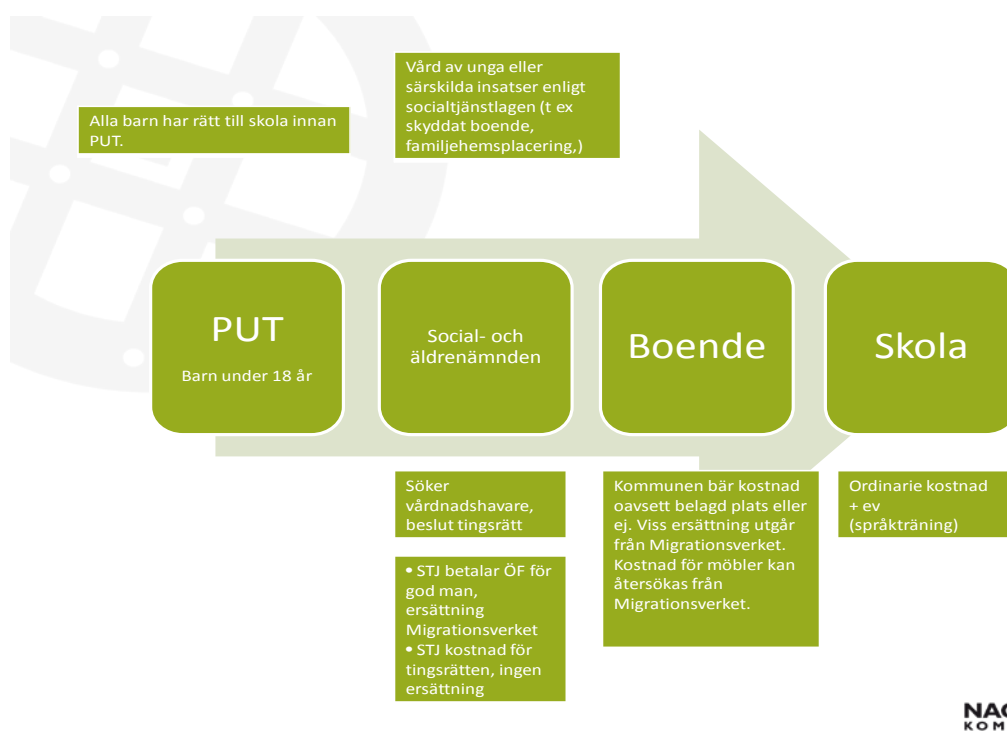
¹⁵ 7 a § Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

¹⁶ <http://www.migrationsverket.se/info/7144.html.printable>

¹⁷ 5 § Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

61 800 kronor per grundskoleelev

70 100 kronor per elev gymnasieskolan och gymnasiesärskola

3.2 Övriga flyktingar

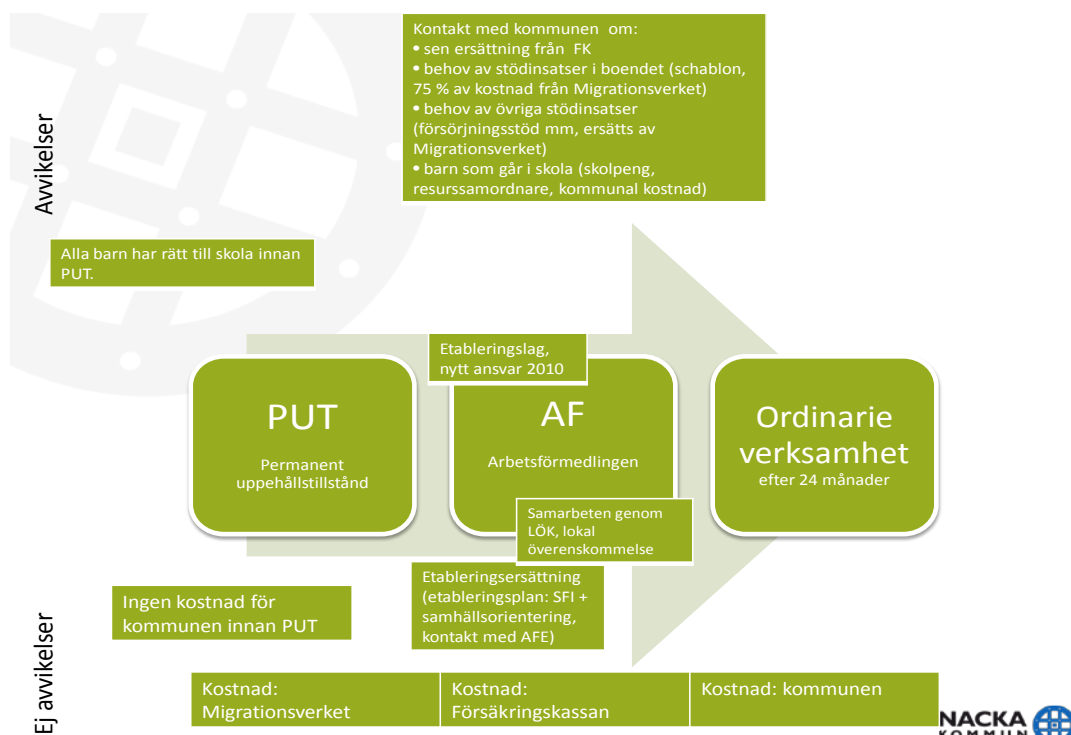
Efter att en flykting fyllt 20 år och beviljats uppehållstillstånd är arbetsförmedlingen oftast den första part som personen ska komma i kontakt med när denne anlänt till Nacka. Sedan etableringslagen kom till 2010 är det arbetsförmedlingen som har det samordnande ansvaret för flyktingen de första 24 månaderna. Arbetsförmedlingens och kommunens samarbete regleras i en lokal överenskommelse (LÖK). En etableringsplan sätts upp av arbetsförmedlingen utifrån individens förutsättningar och försäkringskassan betalar ut etableringsersättningen. I etableringsplanen ingår samhällsorientering och svenska för invandrare (SFI). Kommunens arbets- och företagsenheten ansvarar för dessa delar i etableringsplanen. Enligt arbetsförmedlingen kan Nackas valfrihet komplicera situationen för individen, som inte alltid har ett behov av att välja samhällsorientering och SFI. Den intervjuade menar också att det finns en risk att barnperspektivet kommer i skymundan när inte socialtjänsten längre är den samordnande parten och har kontakt med hela familjen.

Arbetsförmedlingen bär som sagt ansvaret under de första 24 månaderna och ersättning kommer från försäkringskassan. Flyktingen kan dock komma i kontakt med kommunen tidigare om:

- ersättningen från Försäkringskassan är försenad
- det finns ett behov av stödinsatser i boendet (schablon, 75 % av kostnad ersätts av Migrationsverket)

- det finns ett behov av övriga stödinsatser (försörjningsstöd mm, ersätts av Migrationsverket)
- det i familjen finns barn som går i skola (skolpeng, ”nyanländpeng”, kommunal kostnad + resurssamordnare, kommunal kostnad)

Efter 24 månader får flyktingen stöd från kommunen utifrån samma förutsättningar som övriga invånare.

3.3 Omfattning

Totalt finns överenskommelser om 3649 platser för ensamkommande barn och ungdomar i Sverige och i Stockholms län finns överenskommelser om drygt 600.¹⁸ I Nacka har 16 ensamkommande barn mottagits under 2013, t o m den 18 september. Totalt är dock 40 ensamkommande barn aktuella hos kommunen.¹⁹

¹⁸<http://www.migrationsverket.se/download/18.5901f10c13ed5185f5373b8/Aktuellt+om+sept+2013.pdf>

¹⁹ Enligt e-post 17 september 2013 från Nacka kommuns samordnare i flyktingfrågor

Exempel på kommuner som har en gällande överenskommelse om mottagande på platser av ensamkommande barn²⁰

Kommun	Antal platser
Botkyrka	7
Danderyd	10
Haninge	26
Huddinge	17
Nacka	36
Sigtuna	85
Sollentuna	14
Stockholms stad	127
Sundbyberg	11
Tyresö	21
Värmdö	17

Sammanställning av flyktningmottagandets omfattning i Nacka²¹

	Antal personer
Mottagna 2013 (jan – sept)	65
Mottagna enligt Migrationsverket 2013	48
Kvinnor (av de 65 mottagna)	31
Män (av de 65 mottagna)	34
Under 18 år (av de 65 mottagna)	27
Ensamkommande barn 2013 (jan-sept)	16
Mottagna 2012	82
Mottagna enligt Migrationsverket 2012	46
Kvinnor (av de 82 mottagna)	27
Män (av de 82 mottagna)	55
Under 18 år (av de 82 mottagna)	27
Ensamkommande barn 2012	13
Självförsörjande jan-juli 2012	ca 22 %
Mottagna 2011	82
Ensamkommande barn 2011	12
Mottagna 2010	117
Ensamkommande barn 2010	23

²⁰<http://www.migrationsverket.se/download/18.5901f10c13ed5185f5373b8/Aktuellt+om+sept+2013.pdf>

²¹ Kommunens samordnare i flyktningfrågor och Migrationsverket

Nacka kommun har hittills under 2013 tagit emot 65 personer varav 48 personer blivit kommunmottagna enligt Migrationsverkets beräkning. Resterande är exempelvis flyktingar som flyttat från andra kommuner till Nacka. Majoriteten av dessa har eget boende, EBO. Av de som beviljats tillstånd kommer majoriteten från Afghanistan, Syrien, Iran, Eritrea och Somalia.

Av de flyktingar som kommit till Nacka kommun fram till den 10 september 2013 är 31 kvinnor och 34 män. Av de 65 personerna är 27 stycken barn under 18 år. Flyktingarna bor till största del i Fisksätra, Sicklaön och Älta och har inneboendekontrakt. Av samtliga vuxna har 21 personer ansökt om kompletterande ekonomiskt bistånd i avvaktan på att etableringsersättningen ska komma igång eller då etableringsersättningen inte räckt till. 12 av dessa 21 kompletteringsärenden har dock avslutats när etableringsersättningen kommit igång.

Enligt intervjuad saknar kommunen bostäder och arbete pågår för att få fram fler bostäder för målgruppen. Sociala kontrakt har förmedlats till två familjer under 2013. Under 2012 hade kommunen några jourplaceringar för individer som saknat boende.²²

Intervjuad framhåller att det är viktigt att tänka på att det finns fler som bor i kommunen som är flyktingar än de som kommer via Migrationsverket. Majoriteten av kommunens flyktingar är inneboende och kommer från Afghanistan och Eritrea.²³

I Sverige togs totalt 18 850 flyktingar emot 2012 och under första halvåret 2013 hade 19 317 mottagits. Motsvarande siffror för Stockholms län 2012 är 3 239 och första halvåret 2013 handlade det om 2 871 personer.²⁴

Exempel på mottagandets omfattning inom Stockholms län²⁵

Kommuner	Invånarantal 31 dec. 2012 (uppd. SCB 130320)	Antal platser - flyktningmottagande 2012	Mottagna 2012	Antal platser - flyktningmottagande 2013	Mottagna t.o.m. juli 2013
Botkyrka	86 274		238	277	212
Haninge	79 430		103	155	70
Huddinge	101 010		119	270	92
Nacka	92 873		46	122	48

²² Enligt e-post 10 september 2013 från Nacka kommuns samordnare i flyktingfrågor

²³ Enligt e-post 2 juli 2013 från Nacka kommuns samordnare i flyktingfrågor

²⁴<http://www.migrationsverket.se/download/18.5901f10c13ed5185f536996/130904+overenskommelser+och+mottagande+hemsidan.xls>, 130917

²⁵<http://www.migrationsverket.se/download/18.5901f10c13ed5185f536996/130904+overenskommelser+och+mottagande+hemsidan.xls>

Kommuner	Invånarantal 31 dec. 2012 (uppd. SCB 130320)	Antal platser - flyktningmottagande 2012	Mottagna 2012	Antal platser - flyktningmottagande 2013	Mottagna t.o.m. juli 2013
Sigtuna	42 272	30	74	30	62
Sollentuna	66 859	40	81	40	72
Solna	71 293		71		47
Stockholm	881 235	2 059	1 223	3 809	1062
Sundbyberg	40 793	35	132	35	101
Södertälje	89 473	180	629		586
Tyresö	43 764	30	27	80	34
Upplands Väsby	40 723	30	59	135	43
Värmdö	39 387	33	27	30	11

3.4 Kostnader och ersättningar

En sammanställning över kommunens intäkter och kostnader är svår att göra. I vissa fall får kommunen schablonersättning och i andra fall ersättning för faktiska kostnader. Ibland per mottagen flykting, ibland utifrån samma regelverk som övriga medborgare och ibland per familj. Vilka kostnader kommunen har är dessutom svårt att exakt säga, men de intervjuade har gjort ett försök att uppskatta direkta kostnader och vilka ersättningar kommuner har rätt att få från staten.

Arbets- och företagarnämnden har i uppdrag att ge svenska för invandrare och samhällsorientering. För 2013 uppgår budget för detta till 12,3 miljoner kronor.

Social- och äldrenämnden är den nämnd inom Nacka kommun med högst kostnader för flyktningmottagande. För 2009-2011 fördelar sig utfallet enligt nedan:

Insats	2009	2010	2011
Statsbidrag flykting	13 089	13 499	14 173
Ekonomiskt bistånd, flykting	-7 373	-7 237	-5 210
Tolkservice flykting	-155	-74	-21
Introduktionsprogrammet	-3 523	-2 851	0
Övrigt	-338	-8	-30
Totalt	1 699	3 329	8 912

Utbildningsnämnden erhåller bidrag från staten på samma villkor som för övriga barn. Nämnden får också en så kallad ”nyanländpeng” som ska räcka till modersmålsträning med mera. Utbildningsnämnden återsöker, precis som social- och äldrenämnden, kostnader.

Kommunen erhåller en engångsersättning från Migrationsverket på 30 000 kronor per barn, som ska täcka kostnader för arvode till överförmyndarenheten och administration.

4 Diskussion

Under arbetet med kartläggningen av kommunens flyktningmottagande har medarbetare både inom och utanför Nacka kommun intervjuats.

Flyktningmottagandet är en stor och komplex fråga och det kan konstateras att det i vissa fall varit svårt att få fram enhetlig information. Intervjuade är intresserade av kartläggningen av flyktningmottagandet då de exempelvis upplever en bristande helhetssyn. Det finns dock många goda exempel där processen fungerar väl.

Inom Nacka kommun är många enheter inblandade i frågor som rör flyktningmottagandet och angränsande områden. Nacka kommun har en samordnare i flyktningfrågor, som främst stöttar social- och äldrenämnden. Finns det ett behov av ökad samordning mellan kommunens enheter och inom nämnder?

Nacka kommun har hittills tagit emot 65 personer under 2013, varav 48 personer blivit kommunmottagna enligt Migrationsverkets beräkning. Resterande är exempelvis flyktingar som flyttat från andra kommuner till Nacka och majoriteten av dessa har eget boende. Av de som beviljats tillstånd kommer de flesta från Afghanistan, Syrien, Iran, Eritrea och Somalia. 2012 tog Nacka enligt kommunens statistik emot 82 personer, 2011 82 personer och 2010 117 personer. Hur kommer det sig att antalet mottagna flyktingar i Nacka minskat då behovet av mottagande ökat? Hur kommer pågående krig och oroshärdar runt om i världen påverka mottagandet i Nacka framöver? Intervjuade pekar på att Nacka kommun har svårt att erbjuda bostäder. Påverkar detta omfattningen av kommunens mottagande?

Sett till antalet invånare är Nacka, Södertälje och Botkyrka i motsvarande storlek samtidigt som de två sistnämnda kommunerna har ett mer omfattande flyktningmottagande. Kommunerna har också en varierande historia vad gäller mottagandet. Flyktingar bosätter sig oftast i kommuner där det redan finns landsmän. Kan det vara en förklaring till att kommuner med relativt få flyktingar inte har lika stor tillströmning av individer som andra? Det finns också exempel på kommuner som har ett lägre mottagande. Värmdö är hälften så stort som Nacka sett till invånarantalet och hittills i år har kommunen tagit emot 11 flyktingar.

Vad gäller ensamkommande flyktingbarn togs 13 barn emot i kommunen 2012 och hittills i år handlar det om 16 barn. Totalt är dock 40 ensamkommande barn aktuella hos kommunen. Av Migrationsverkets prognos framgår det att det till

och med 2015 årligen kommer cirka 3 600-3 700 ensamkommande asylsökande barn till Sverige. Hur ska Nacka kommun möta det ökade behovet av mottagande av ensamkommande barn?

Anna Gidmark
Kvalificerad utredare

Johanna Magnusson
Controller

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

POSTADRESS

Nacka kommun, 131 81 Nacka

BESÖKSADRESS

Stadshuset, Granitvägen 15

TELEFON

08-718 80 00

E-POST

info@nacka.se

SMS

716 80

WEBB

www.nacka.se

ORG.NUMMER

212000-0167